

Bairbre Ní Churraoin; Máire Uí Ghiobúin, Cumas Teo.; Róisín Ní Chiardha agus Rebecca Gibbons.

Tá a fhios ag cách go bhfuil an Ghaeilge faoi bhrú ó gach thaobh. De bharr rogha stáisiúin teilifíse, forbairt theicneolaíocht na faisnéise agus eastáit tithíochta nua a bheith á dtógáil ar fud na Gaeltachtaí, tá líon na ndaoine a bhíonn ag labhairt Gaeilge go laethúil ag titim. Chun grá don teanga agus don chultúr a spreagadh i meoin na scoláirí, tá réimse imeachtaí breise á dhéanamh i gColáiste Cholmcille.

Ceardlanna

Bíonn ceardlanna don scríbhneoireacht chruthaitheach ar siúl go rialta agus tugtar cuireadh do aoisríbhneoirí cáiliúla teacht chuig an scoil chun labhairt le grúpaí éagsúla. Tá cáil bainte amach ag aisteoirí na scoile i bhFéile Náisiúnta Drámaíochta na Scol agus éiríonn go maith le foirne díospóireachta na scoile.

Tá gach gné de shaol na scoile á dhéanamh trí mheán na Gaeilge. Tugadh aitheantas do thábhacht na Gaeilge sa bhliain 2000 nuair a d'oibrigh múinteoirí, tuismitheoirí agus scoláirí le chéile chun Plean Gaeilge na Scoile a fhoilsiú.

Bhí traidisiún mór spóirt riamh i gCois Fharraige agus tá sé seo le feiceáil go soiléir leis an méid clubanna peile agus sacair, agus áiseanna den scoth, atá sa gceantar. Tá an-chomhoibriú idir an scoil agus na clubanna seo chun feabhas a chur ar scileanna agus ar imirt na n-imreoirí. Cuireadh le himeachtaí spóirt an Choláiste i mbliana nuair a ghlac foirne sacair páirt sna comórtais idir-scoileanna den chéad uair. Cabhraíonn an pháirc

nua uileaimsire, a hosclaíodh sa bhliain 2001, go mór le forbairt na gcluichí agus le forbairt aclaíochta na scoláirí, rud atá fíorthábhachtach inniu agus muid ag cloisteáil an oiread faoi dhaoine a bheith róthrom agus neamh-aclaíoch.

Chomh maith le cluichí foirne, tá an-suim sa gcadhcáil, sa dreapadóireacht sléibhe agus in imeachtaí eachtraíochta eile.

Imeachtaí Breise

Amanntaí bíonn faitíos ar dhaoine go gcuirfeadh na

himeachtaí breise seo isteach ar dhul chun cinn oideachasúil an scoláire. Ní hamhlaidh sin. Feiceann muid, bliain i ndiaidh bliana, gur fearr a éiríonn le scoláirí a bhíonn gníomhach sna himeachtaí breise ná na scoláirí nach mbíonn.

Nuair a mhothaíonn daoine go maith fúthu féin, nuair atá féinmheas acu, nuair atá féinasmacht acu, úsáideann siad an fhéinmhisnéach agus na scileanna sin chun foghlaim níos fearr. Ar an meán, éiríonn le os cionn 80% de scoláirí ardteistiméireachta Choláiste Cholmcille áit a fháil i gcoláistí tríú-leibhéal agus téann tuairim is 55% de na scoláirí go dtí an Ollscoil go bliantúil.

De bhrí go raibh traidisiún teicneolaíochta sa scoil riamh, téann scoláirí ar aghaidh chun printiseachta a dhéanamh chuile bhliain. Tá sé an-sásúil an méid iarscoláirí atá féinfhostaithe a fheiceáil agus iad ag cur fostaíochta buan ar fáil do go leor daoine eile.

Cloisimid go leor sa lá inniu faoi chearta daonna. Ar an taobh eile den gcothromóid seo, tá freagracht an duine i gceist. I gColáiste Cholmcille, tugtar deis do scoláirí féinfhorbairt a chleachtadh i ngach gné dá saol, ó chúrsaí smachta go cúrsaí foghlama mar is gearr go mbeidh orthu go léir é seo a chleachtadh mar bhaill den phobail. Ba chóir don chóras oideachais daoine óga a réiteach do ghnáthimeachtaí an tsaoil. Is dúshlán mór é seo do scoil ar bith ainneoin chomh sciobtha is atá athruithe ag tarlú. Táim an-mhuiníneach go bhfuil Coláiste Cholmcille in ann don dúshlán seo.

Forbairt Scoil Sailearna

le Máire Denvir

1971: Tógadh an scoil nua agus bhí cúigear múinteoirí ann.

1998: Osclaíodh na seomraí nua agus an Halla mór spóirt san scoil. Chosain an fhorbairt seo £500,000 agus tháinig £302,876 ón Roinn Oideachais; £82,250 ó Roinn na Gaeltachta; £115.074 ón bPobal – sin £500,100 san iomlán.

2000: Cuireadh cloigeann nua ar an scoil ar chostas £56,812.50

Forbairt Nua

3/11/1998 – Réitíodh plean nua don scoil le freastal ar an méadú mór ar líon na ngasúr.

26/3/1999 – Bhí glactha ag an Roinn Oideachais leis an iarratas ar mhéadú na scoile.

Ceapadh ailtire (Douglas & Wallace) le pleananna a réiteach don fhorbairt nua. Bhí cúig sheomra breise i gceist chomh maith le leabharlann agus seomra do thuismitheoirí. Bhí sé i gceist chomh maith méadú a chur le halla na scoile, stáitse a chur leis agus tuilleadh

leithris agus seomraí stórála a thógáil. Chuir an t-ailtire costas de €2,000,000 ar an obair ar fad agus bhí trí chuid le bheith sa bhforbairt:

1. Cosán agus bóthar ó thuaidh, agus carrchlós ar mhaithe le sábháilteacht na ngasúr.
2. Seomraí nua taobh thiar den scoil,
3. Seomraí nua taobh thoir den halla, seomraí ó thuaidh agus méadú ar halla na scoile.

Ghlac an Roinn Oideachais le céim 1, 2 agus 3 den fhorbairt ar 31/12/2001 agus ag tús na bliana 2003 lig an Roinn Oideachais dúinn cead pleanála a lorg do chuid 1 den fhorbairt - an bóthar ó thuaidh agus clós páirceála.

Gheall an Roinn Oideachais deontas nach rachadh thar €100,000 don chuid sin den obair agus thug Roinn na Gaeltachta gealltanas ar dheontas chomh maith. Gheall Bord Bainistíochta na scoile an méid a bheadh i gceist orthu féin, mar sciar áitiúil, a íoc le costas Chuid 1. den fhorbairt a ghlanadh. D'íoc Bord Bainistíochta na Scoile €38,000 le fiacha an Ailtire a ghlanadh ar an obair atá críochnaithe.

23/1/2003 – De réir an liosta forbartha a d'fhoilsigh An Roinn Oideachais, tá Sailearna sa gcúigiú áit i gCo. na Gaillimhe.

D'iarr an Coiste Bainistíochta seomra teanga ar an Roinn Oideachais mar chuid den fhorbairt seo. Chreid an coiste an t-am sin agus creideann i gcónaí go bhfuil gá le seomra mar seo ar na cúiseanna seo a leanas.

1. Ranganna Gaeilge do thuismitheoirí. Tá oiread áirithe de thuismitheoirí na scoile nach as an gceantar seo dóibh agus ar an ábhar sin tá géarghá le seirbhís múinte teanga dóibh a chuirfeas ar a gcumas an freastal cuí a dhéanamh ar a gcuid páistí agus a chuideos leo an uasleas a bhaint as a gcuid oideachais i scoil Ghaeltachta. Tharla an lón sin a bheith chomh mór, agus tharla nach féidir teanga a mhúineadh gan ranganna rialta, níl aon amhras faoi ach go mbainfí úsáid an-mhinic as a seomra seo dá phríomhaidhm, múineadh na teanga.
2. Creideann an Bord go gcuireann an tAcht Oideachais 1998 an dualgas orainne mar Bhord Bainistíochta i gceantar Gaeltachta, an tseirbhís seo a chur ar fáil. Cuireann an tAcht seo de dhualgas sainiúil ar an scoil cuidiú le polasaithe bunaithe agus sealbhaithe Gaeilge sa cheantar, agus cultúr agus traidisiún an cheantair a chaomhnú.
3. Tá Scéim Chúntóirí Gaeilge bunaithe sna ceantair Ghaeltachta ar fad, arna maoiniú ag an Roinn Ealaíon, Oidhreacht, Gaeltachta agus Oileán, ina bhfostaítear cainteoir oilte Gaeilge leis an teanga a mhúineadh sna scoileanna. Ar an ábhar sin beidh an duine seo lonnaithe sa scoil againn go buan agus teastóidh spás leanúnach uaidh/uaithi le dualgais an phoist a chomhlíonadh go sásúil.

Tharla gur d'fhonn múineadh na teanga atá an seomra seo á lorg, beidh an cúntóir teanga in ann fearais teagaisc (taifeadáin, téipeanna fuaime agus físe, cairteanna, nótaí agus ceachtanna, ríomhaire, teilifís - fearais uilig na dea-mhúinteoireachta) a fhágáil faoi réir na hoibre sa seomra seo.

Cuideoidh sé seo ar bhonn oideachasúil le leanúnachas an teagaisc agus dá réir sin le dea-thoradh a bhaint amach maidir le spreagadh na teanga i measc thuismitheoirí agus daltaí araon.

4. Tá an Bord suite de freisin go mbainfear leas eile as an seomra teanga seo mar seo thíos:
 - * oideachas aosach, oideachas den dara seans agus ranganna litearthachta do thuismitheoirí na scoile agus do phobal an cheantair fré chéile; cúrsaí lae a bheadh i gceist anseo a d'fheilfeadh go háirithe do thuismitheoirí a mbeadh a gclann ag an scoil san am céanna a gcuirfí na cúrsaí ar bun.
 - * léachtaí agus cúrsaí oiliúna do thuismitheoirí i gcomhar leis na forais oideachais sa cheantar (m.sh., Áras Mháirtín Uí Chadhain, Muintearas na nOileán, Eagraíocht Scoileanna Gaeltachta, srl.). Creideann Bord Bainistíochta Scoil Sailearna, ar na cúiseanna thuasluaite uilig, go bhfuil géarghá leis an seomra teanga má táimid le misean sainiúil na scoile, mar a shainítear san Acht Oideachais 1998 é, a chomhlíonadh chun leasa ár ndaltaí, ár dtuismitheoirí agus phobal uilig an cheantair.

Scoil Náisiúnta Sailearna

le Fearghas Mac Lochlainn

Cuireann muid romhainn i gcónaí i Scoil Sailearna, an Ghaeilge agus cultúr na Gaeilge a chur chun cinn. Cuirtear an bhéim i gcónaí ar na gasúir a mholadh agus a spreagadh le Gaeilge a labhairt. Tugtar aitheantas don iarracht i gcónaí agus gríosáinn muid na gasúir le a bheith d'ilis don Ghaeilge agus a bheith mórálach aisti. Anuraidh, mar shampla, ghlac gasúir páirt i bhFéile Scoil drámaíochta na Gaillimhe. Cé nár bhaineadar amach aon duais chuireadar an-taispeántas ar siúl agus bhaineadar fhéin an-sult as freisin. B'iontach an spreagadh dhóibh a bheith ag léiriú dráma Gaeilge ar ardán na Taibhdheirce.

Bhí comórtas agallaimh bheirte ar siúl istigh i Rang a 6 agus fuair buaiteoirí an chomórtais deis an t-agallamh a léiriú ar TG4! Ag deireadh na bliana eagraíodh ceolchoirm bheag le slán a fhágáil le Rang a 6. Chuir na gasúir taispeántas den chéad scoth ar siúl, idir amhráin, cheol, agallaimh bheirte, sean-nós agus damhsa seite. Idir chuile mhír a bhí ag Rang a 6, bhí cuid den tallann áitiúil ann freisin. Bhí scéal againn ó Jimmy Chearra (a bhuaigh an chéad áit ag Oireachtas na bliana seo), cúpla stéibh ó Shíle Ní Scanláin (buaiteoir sean-nós faoi 18 anuraidh), agus bhí fothramán breá ceoil againn ó Johnny Óg Ó Conghaile agus Breandán Mac Craith. Bhí céapar damhsa ar an sean-nós againn ó Sheosamh Ó Neachtain (buaiteoir ag Oireachtas na bliana seo), agus agallamh beirte ó Eoin Ó Raighne agus Dónall Ó hÉalaithe a bhain an-gháirí amach.

B'iontach spreagúil an ócáid í. Chonaic na gasúir saibhreas teanga is cultúrtha a n-áit dhúchais fhéin agus go deimhin bhíodar fhéin mar chuid lárnach den taispeántas agus den ócáid seo. Tá rún againn sa Meithimh seo chugainn leanacht leis an nós seo. Ag Oireachtas na bliana seo i dTrá Lí, bhí seachtar as Scoil Sailearna ag glacadh páirt sa sean-nós agus sna hagallaimh bheirte. Cé nár thugadar leo aon duais mhór, b'iad iarscoláirí na scoile a thug leo an chéad agus an dara háit sna hagallaimh bheirte!

Amach Romhainn

Tá pleananna eile ar na bacáin againn freisin. Tá rún againn páirt a ghlacadh i gCór na nÓg, le cúnamh Dé, an bhliain seo chugainn. Beifear ag cur dlúthdhiosca nua le chéile go luath, *Rabhlai-Rabhlai Chonamara*, agus

is iad gasúir na scoile seo a bhéas lárnach sa taifeadadh sin - a bhuíochas do Thadhg Mac Dhonnagáin, Cathaoirleach Choiste na dTuismitheoirí. Is iontach an t-ádh atá orainn sa scoil go bhfuil thuismitheoirí chomh tacúil againn agus coiste gníomhach atá an-ghafa i saol na scoile. Níl dabht ar bith faoi, is iontach an t-ádh atá orainn an fhoireann atá againn sa scoil.

"Mol an Óige agus tiocfaidh sí". Murach

an moladh agus an spreagadh agus suim, dúthracht agus tallann na múinteoirí, ní bheadh toradh dhá réir le feiceáil ar na gasúir. Ní dhéantar faillí ach an oiread ar ghasúir atá ar bheagán Gaeilge sa scoil. Tá múinteoir sealadach againn sa scoil a bhíonn ag freastal ar ghasúir a thagann chun na scoile ar bheagán Gaeilge. Leis an gcúnamh breise seo, beidh na gasúir sin in ann a bheith iomlán páirteach i saol na scoile agus ar a gcompord ag labhairt Ghaeilge gan mórán achair.

Ach i ndeireadh an lae, is iad na tuismitheoirí na chéad mhúinteoirí agus na príomh-mhúinteoirí a mhúinfeas teanga dá gcuid

